

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quandoquidem tribus modis hoc celebratur, approbatur primus modus, & secundus, non vero tertius parag. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

eum lucro cambii facti Panormi solvitur in eodem loco, id est Panormi, quod esset usura, sed Placentiæ, ubi finitur primum cambium, & pari modo recambium factum Placentiæ, non solvitur Placentiæ, ubi institutum est, Panormi.

3. Nec obstat, quod in hoc cambio, cujus natura, ex meliori opinione, assimilatur contractui Emptionis, & Venditionis, nihil adfit, quod ematur, quia deberet emi pecunia absens, id est, quæ sit Placentiæ; ut dictum est supra, at ibi nulla pecunia est Caji, sed solum in Codice, & libro rationū transferuntur credita, & debita; non obstat, in quâ, nam falsum est, quod non adfit aliquo modo pecunia, ipsa enim literæ, seu chirographa, seu libri, qui continent credita, tanti, plus minus valent, quanti ipsa pecunia numerata, nam propterea potest dici, ibi adesse pecuniam, sed verò virtualement, seu æqualitatem, & quæ sufficientissima sit, ad veram solutionem faciendam.

4. Nec item obstat, quod Campfarius videtur obligati, sumere pro suo correspondente illum ipsam hominem, qui est correspondens campforis, non, in quâ, obstat propter duas rationes. Primum, quia ad hoc non cogitur campfarius, ut notavimus supra, immò addo, sic campfario fieri Beneficium, dum promptè ipsi offertur à campfore correspondens in loco, ubi campfarius difficillime illum inveniret. Ita Lessius loco citato, num. secundò.

Secundò, quia, etiam si cogeretur, illi non fieret injuria; quilibet enim est Dominus, & arbitri suæ rei, & quilibet habet Jus apponendi conditiones, quas vult, dummodo non sit contra naturam contractus, quem celebrat, ut certè hæc non est, & dummodo, si conditio addat aliquod onus, illud compensetur, ut sanè in hoc casu, de quo loquimur, compensatur, nam audio, de facto semper aliquid diminui de pretio debito campfori, scilicet octavam quandam partem, quam partem octavam libenter minuit campfor, quia suæ utilitati cedit, quod campfari se obligent ad sumendum eundem correspondentem, qui est campforis.

5. Quæres hac occasione Primò. Quanta merces datur his correspondentibus, seu Procuratoribus pro labore, & industria, quam adhibent in cambiando aliorum nomine, & in scribendo, numerando, mittendo literas, &c.

Respondeo apud Belugo lego, in singularibus Nundinis solere dari tertiam partem auri d. 12. de provisionem, quam Provisionem vocari, supra diximus, quod ferè coincidit cum dicto Lessii b. asserentis solere dari binos, vel ternos auros in singulos Mellenarios.

6. Quæres Secundò. Quænam est utilitas, quæ nascitur campfori ex eo, quod campfarius acceptet pro suo correspondente eundem, qui est campforis?

Respondeo. Prima utilitas est, ut suo Amico, seu correspondenti accrescant salaria, seu pensiones ex his novis negotiis, quæ ille suscipit in gratiam campfariorum.

Secunda utilitas est, quia deinde, in vicem, quod simile committet fortè correspondens Placentinus huic mercatori Panormitano, & ita hic Panormitanus lucrabitur suas similes Provisiones.

Tertia utilitas est, ut ille correspondens habeat multa credita ex Recambiis, per quæ multis fortè debitis mercatoris Panormitanus satisfacere possit.

Quarta, ne alii, qui campforis familiares non sunt, cognoscant rationem negotiorum ipsius campforis, quod permaximè caveat prudentes mercatores.

Quinta, ne se campfor exponat periculo decoquendi, si non tutum habeat correspondentem, sicuti tutum cognoscit suum.

§. IV.

Quandoquidem tribus modis Cambium cum recambio celebrari potest, approbatur primus, & secundus, sed r. probatur tertius.

1. **A**stero Primò, licitum esse cambium cum Recambio, si supponas, prædictum Procuratorè Sejum habere pecuniâ propriâ, vel credita propriâ, vel habere apud se pecuniâ Titii campforis, vel credita alia exigibilia ejusdem Titii, alia, inquam, præter dictum creditum ex primo cambio, nam, quando non adest, nisi hoc creditum, dicitur mox nu. tertio de quibus Sejus disponere possit (quæ sunt pecuniæ virtuales,) & idem Sejus det Cajo, seu sibi ipsi, ut correspondenti ejusdem Caji totum illud pecuniæ, quod necessarium est ad extinguendum primum cambium, det, inquam, vel mutuo, vel ad novum cambium, seu, quod idem nunc est, ad Recambium Panormi.

Panormi solvendum; qua pecunia actuali, vel virtuali, id est credito per dictum Recambium, vel mutuum, habito, solvat Cajus, seu extinguat primum Cambium, solviturus Recambium, seu mutuum postea Panormi, Assero, inquam, hunc modum cambiendi esse licitum. Ratio est, quia tunc jam habet Cajus, seu Sejus, ut Caji correspondens, pecuniam, sive actuale, sive equivalentem, seu virtuale (ratio enim; ut saepe diximus, sunt credita illa exigibilia) qua ipse solvit primum Cambium. Quoniam autem primum Cambium modo dicto solutum, justum est, sequitur, quod etiam sit justum Recambium, id est Cambium secundum, quod solvetur postea Panormi; & etiam sint justa omnia Recambia, quae modo supra dicto sine fraude continuabuntur, quia eadem condiciones profus haec continuata Recambia habent, quae habet primum Cambium, ut supponimus.

2. Assero Secundò, esse etiam, immò multò magis, licitum, si supponas Campsarium, id est Cajum habere amicum nomine v. g. Antonium, Placentiae, qui Antonius cum habeat, unde solvat, literas pro ipso Cajo acceptet, & solvat. Ratio est clara, nam; qui per amicum solvit, satis dicitur solvere per se ipsum. Atque idem erit, si ad Antonium non scribat Cajus, sed scribat Titius Campfor dicens, ut sub sua fide Antonius acceptet, solvatque Cambium Sejo correspondenti ipsius Titii. Ratio est, quia pari modo tunc solvit Cajus per alium; id, quod est perinde, ac per se ipsum solvat.

3. Haec duo dicta jam sunt aetate nostra, vel satis certa, vel satis probabilia, (quamvis sciam, nonnullos citatos paragr. praeced. n. r. mordicus priori dicto contradixisse) unde sequitur, ut Cambia, & Recambia usurpata altero ex his modis dictis *num. primo, & secundo* justè, & licitè apud bonos negotiatores extiteri possint. Ita Doctores citati dicto §. praeced. num. 1.

Jam verò maxima difficultas est, An sit etiam licitus tertius alius modus; Quando scilicet praedictus Sejus correspondens utriusque, scilicet Caji, & Titii nihil aliud habeat, nisi ipsum creditum Titii contra Cajum.

4. Et difficultas consistit in eo, An tunc Cajo possit Sejus vendere, vel mutuare, vel ad Cambium, solvendum Panormi, dare il-

lum creditum, quod certe etiam, & ipsum est pecunia virtualis, sicuti cetera alia credita, qua virtuali pecunia habita, vel per emptionem, vel per Recambium, vel quocunque simili tandem modo à Cajo, idem Cajus, seu Sejus, ut Caji correspondens, solvat primum Cambium, illudque extinguat, sicuti modo n. primo extinguere idem Cambium potuit Sejus, mutuando, vel dando ipsi Cajo ad Recambium, credita, quae erant alia ab hoc credito primi Cambii, quod nunc primo solvendum, seu extinguendum est Placentiae.

5. Et quidem aliqui, quos non nominat Delugo, & affirmant, licitè posse, Primò, a Delugo quia etiam illud creditum est pretio aestimabile. Quare sicuti illud posset vendi, mutuari, dari ad Cambium aliis, sic poterit Cajo, seu ejus Procuratori: quo habito, quasi habita pecunia, poterit Cajus primum Cambium solvere.

6. Secundò, quia Sejus Procurator Titii, posito, quod in sua potestate est hoc creditum, de quo disponere potest, jam habet fidem, qua tantumdem ab alio Tertio mutuari posset; ergo jam est potens dare Cajo pecuniam, quae non sit ipsummet creditum, quam potentiam satis esse, docet Lessius, l. ad b. Less. lib. justificandum hoc Cambium. 2. c. 23.

7. Verum ipse Delugo, e cum quo sentio, n. 61. & Patres Sacrae Congregationis apud eundem, nolunt, id tanquam licitum admittere, l. c. Ratio potissima breviter est, quia, quamvis ejusmodi creditum contra Cajum possit aliis vendi, vel dari ad Cambium; non tamen potest ipsi Cajo debitori, seu, quod nunc idem est, praedicto Sejo, qui est correspondens dicti Caji debitoris. Id autem probatur facile, nam ex hac donatione, seu venditione confurget in Cajo Jus Justitiae ad seipsum, quod est impossibile, cum Justitia essentialiter sit ad alterum. Sequela probatur, quia sic Cajus emeret creditum contra seipsum; emeret enim Jus exigendi illam pecuniam à se ipso; ergo confurget Jus Justitiae contra se.

8. Quod si dicas, emere ejusmodi creditum, nihil aliud esse, nisi ipsi Cajo remitti debitum, sanè tunc aliud fortius argumentum sic urgebit: Emerere hoc creditum nihil est aliud per te, nisi remitti à Creditore debitum, seu haberi illud pro soluto. Ergo, si hoc jam est solutum, seu extinctum debitum

cambii, nihil postea poterit solvi, seu extingu-
gni, quia jam supponis per hanc remissionem
omne debitum esse solutum & extinctum :
non poterit enim solvi, quod jam antea solu-
tum fuit.

9. Confirmatur, quia cambium est essen-
tialiter permutatio pecuniæ cum pecunia,
ergo duplex intervenire debet pecunia, sive
realis, sive saltem virtualis, seu in credito, ni-
mirum altera, quando, altera, quam recipio;
sed in casu nostro unum est creditum, atque
adeo una pecunia; ergo tunc non permuta-
bitur una pecunia cum alia, ergo non erit
cambium; ergo neque hæc remissio erit solu-
tio cambii.

10. Dices: Esto hæc sit mera possessio, at-
que adeo non sit solutio vera cambii: satis
nobis est, quod jam per dictam remissionem
extinguatur primum cambium; hoc autem
extincto, accipiet immediatè postea Cajus,
seu Sejus, ut Caji correspondens pecuniam ad
secundum cambium, seu ad Recambium sol-
vendum Panormi, nam volet voluntariè ex
gratitudine solvere capitale, & lucrum primi
cambii, licet sibi immediatè antea remissa,
quæ est doctrina Naldi allata à nobis supra
paragr. secundo, nu. sexto.

11. Respondeo, id speculativè aliquo tan-
dem modo defendi posse, non adeò sum he-
bes, ut non videam: tamen negare non potes,
esse difficillimum, & incredibile, ut ejusmo-
di modus letio, & non palliatè ad regendam
visuram fiat; nunquam enim mihi persuadebis
mercatores, seu campforem suo inhiantem
luero, seu Sejum prædictum nomine camp-
foris, ex vero animo remittere totum credi-
tum. Nec item mihi persuadere poteris, ino-
pem campfarium velle retrodonare pecuniã,
quæ sibi remissa est, quamque immediatè
antea, ut sibi remissam acceptarat, velleque,
se constituere debitorem ejus pecuniæ, cujus
solutio ipsi condonata jam fuit.

12. Ad rationem contrariæ opinionis alla-
tam nu. 5. jam patet, quia illud creditum est
vendibile alteri, non verò ipsi Cajo debitori.

Ad allatam verò nu. sexto, facile respon-
detur, nam esto, possit dictus Sejus mutuo
accipere ab aliis, at de facto non accipit, sed
vendit, seu dat Cajo illud ipsum creditum,
quod habet contra eundem Cajum: id, quod
jam inane profus esse ad effectum, de quo
loquimur, probatum est. Lessius ergo dicto

nu. septimo allatus, si admittendus est, debet
intelligi sano modo, nimirum, quod sufficiat
posse pecuniam mutuari, sed cum effectu, ut
scilicet ipsa mutuetur.

13. Verum objicies contra hanc doctrinam
nostram sic. Multi Doctores vocant proba-
bilem opinionem affirmantem, cum uno illo
credito posse exhiberi totum hoc negotium,
multò magis, quia hæc sententia dicitur ap-
probata à Pio V. pro Bononiensibus, ergo
non est, cur illa rejici, etiam in praxi possit.

14. Respondeo. Nec Pius Quintus, nec
Doctores, qui nominatim citantur pro sen-
tentia affirmante loquuntur de nostro casu,
sed expressè de casibus, seu modis cambiendi
numero primo, & secundo allatis, eosque so-
lum approbant Doctores, quos ego legere
potui: Quare nihil contra nostram Doctri-
nam evinci auctoritate illorum potest. Verba
aliquorum ex iis in medium proferantur.

15. Et quidem incipiamus à verbis Pii V.
quæ, ut Italicè fuerunt data ad Bononienses,
ejusmodi sunt: *Che ogni persona possa dar danari à Cambio, e fare, che le lettere siano recapitate sopra essi datari, e così tenerli su à Cambii, fin che saranno rimborsati da chi haaveri à preso i danari.* Hæc Pius. Qui approbat quidem cambium, & Recambium, sed nihil statuit de modo cãbiendi, sive de primo, sive de secundo, sive de tertio paulò ante à nobis insinuat; id enim reliquit Theologis discernendum.

16. Quoad Doctores, sufficiat afferre
verba trium, qui magis apparenter alicui vi-
deri possent esse contra nos. Primus quasi
agmen ducens sit Lessius. a Verum ejus verba
sunt hujusmodi: *Si hoc Cambium esset injustu, id ideo esset, quia Campfarium non habet pecunias eo loco. At sufficit, si habeat in credito apud Amicum, qui eas ibi det mutuo, vel ad Cambium, ut rectè docet Navarrus.* Hæc ille. Notas? in Credito, dicit, apud Amicum, qui eos det mutuo, nunquam verò dicit, in eodem credito.

17. Secundo, solet citari Marcus Serra. b Serra. T. 2. c. 23. n. 61. At ipse sic habet: *Probabile est, licitum esse cambium, quòd dirigatur ad locum, ubi Campfarium, nec ullam pecuniam, nec fidem, nec correspon- dentem, aut Procuratorem habet, sed campfor exhibet campfarium suum Factorem, qui pro illo respondeat, & solvat ex pecuniis ipsiusmet campforis, & postea eandem pecuniam per aliud cambium remittat, &c.*

Vides? Nihil de nostro casu circa illud
unum

num creditum, nam ex pecuniis ipsius Campforis, dicit, qui est primus Cambiendi modus allatus, & approbatus à nobis n. 1. non vero dicit, ex illo solo credito, qui est tertius Cambiendi modus à nobis n. septimo reprobatus.

18. Terriò, citant aliqui à Dianam. Sed ejus verba dicta primæ partis, sic leguntur. Si Campfor mittat literas ad proprium Factorem, quibus mediantribus, ex pecunia sua, vel aliena Factor ille Cambium ab ipso factore collatum persolvat, debito illo per alias literas ad eundem rursus remissio, cur non licebit eidem Campfori, ut ex sua propria pecunia illud similiter persolvatur?

Hæc ibi. Deinde vero in dicta parte nona loc. cit. eandem doctrinam ita confirmat, ut profus nihil aliud addat præterea: proponit enim in hunc modum: An licitum sit Cambium, quando Responsor ex pecuniis ipsius Campforis extinguit primum Cambium, modo, quo dictum est in prima parte? Et sic respondet; Negativam sententiam probabiliorum esse existimavi loco citato, & consulendam: affirmativam tamen probabilem esse dixi. Hæc ille. In quibus locis nihil de casu, de quo nos loquimur.

19. Dices, ergo Diana b sibi ipsi repugnat, nam alibi docet, Correspondentem Campforis posse esse pauperrimum. Si ergo potest esse pauperrimus, nihil aliud habebit, nisi unum illud creditum Campforis, quo scilicet totum hoc negotium expediendum sit.

20. Respondeo, Dianam sibi non esse repugnantem, nam statim addat, Dummodo substantialia supradicta Cambii ratio Correspondens efficiat, literasque mittat, & alia necessaria faciat. At supra, tanquam necessarium, poscit, ut Correspondens, saltem pecunia Campforis, vel ab altero mutuata, solvat primum Cambium; quo pacto vides, ipsum correspondentem posse esse. Imo pauperiorem, nam non propria, sed aliena pecunia (at certè nunquam ex illo uno credito) extinguere primum Cambium poterit.

21. Hæc pauca sufficiant, ut diligenter adverteas, hominem Theologum, qui questionum apices non desiderat, nec accuratè distinguit, facillè labi; dum, quod unum legit probabile, confundit cum alio, quod ejusmodi fortassè non est. Id timeo, ne occurrat in Tractatu de Cambiis, nam dum legis, multos

Auctores citari pro approbantibus Cambium ad Nundinas expediendum à Correspondente Campforis, etiam pauperis, putas, citari item pro eo casu, quo non nisi per illud unum creditum ejusdem Campforis, modo à nobis explicato, & rejecto, expeditur. Prudentius igitur Delugo loco citato, cum aliquos Doctores afferat approbantes ejusmodi Cambium, signatè notat num. 77. illos docere, esse id licitum cum aliquibus moderationibus, inter quas profectò hæc, de qua hæctenus disputavimus, præcipuum locum tenere debet, ut scilicet habeatur alia pecunia, sive realiter, sive æquivalenter, præter ipsum unum creditum, quod est contra Campforium.

§. V.

Praxis, quoad eos, qui utuntur opera alterius, ad expedienda Cambia, & Recambia.

1. Posita jam nostra sententia, practicè omnino sibi scienda, sic, claritatis gratia, quotidianum casum proponamus, & dissolvamus.

2. Vidua, vel quilibet non Mercator dat viro indigenti v. gr. Cajo, centum aureos ad Cambium, sive Neapoli, sive Placentiæ, sive alibi solvendum; & quia neuter habet ibi Correspondentem, confugiunt ad hominem, v. g. nomine Antonium, hic Panormi existentem, qui habet in illis locis Correspondentem, seu Procuratorem nomine Sejum, & rogant, ut ipse Antonius acceptet, dirigatque dicti Cambii negotium. Annuit Antonius, format literas juxta formulas Cambii, & mittit ad suum dictum Correspondentem Sejum, idque nomine Viduæ, & Caji prædictorum sic volentium, qui Sejus acceptat, solvit, remittitque Recambium. Tunc autem, cum Antonius, cum Sejus licitè pro suis laboribus consuetas acquirunt provisiones. Potestne igitur sine injustitia, vel peccato adiri prædictus Antonius, quicumque tandem is sit, & quemcumque habeat Correspondentem?

3. Respondeo, esse benè ex prædictis distinguendum. Si enim Antonius, ejusque Correspondens sint viri locupletes, vel qui habeant alia contra alios credita, licitè, & justè ad eorum operam confugietur: sed injustè,

CCC 3 & il-